

[Jørgen Gram.]

og i Kiel-erklæringen af 1949. Skete dette, da måtte danske betænkeligheder svinde, og vi kunne med roligere sind se på et oprustet Tyskland, fordi det forudsatte den mentalitetsændring i det tyske folk, som vi har set hen til.

Dette var baggrunden for den enstemmige opfordring fra de fem demokratiske partier til den danske udenrigsminister den 19. oktober om i Paris at rejse ovennævnte spørgsmål. Jeg har villet nævne dette, fordi et par blade i Nordslesvig har kritiseret, at de sydslesvigske forhold blev draget frem i forbindelse med de nævnte storpolitiske spørgsmål. Mit partis mening er denne, at man med fuld ret ville have kunnet kritisere os, om vi ikke havde gjort, som vi gjorde; der var da også fuld enighed om det indenfor de fem partier, som jeg nævnte før. Mit parti og jeg vedkender os altså fuldtud medansvaret derfor. Den nuværende statsminister tog opgaven op, og jeg takker på mit partis vegne den højtærede statsminister og anerkender den kloge måde, på hvilken sagen er ført igennem indtil i dag.

Skal vi så tale om opnåede resultater for os til gavn for dansksindede sydslesvigere og det fremtidige gode forhold mellem Danmark og Tyskland, ja, da er den højtærede statsminister jo i nogen grad sagesløs. For resultatet er så absolut afhængigt af, om der fra tysk side er god vilje til ude i instanserne i praksis at føre igennem, hvad der her er sat på papiret.

Vi tager med tak til efterretning, at den højeste tyske ansvarlige, forbundskansler Adenauer, har slået fast, at mindretals-spørgsmål er forbundsspørgsmål, og at han og forbundsdagen ved vedtagelsen af den her som bilag følgende tyske erklæring vil gå ind for, at vore folkefæller i Sydslesvig også i praksis kan vide sig sikret alle de nævnte rettigheder. Det burde jo være en selvfølge, når det står i den tyske grundlov:

Jeg må lige indføje den bemærkning til den højtærede statsminister, at der vel med nogen berettigelse er blevet rejst kritik i Nordslesvig mod den altfor store hemmelighedsfuldhed, man omgærdede forhandlingerne med. Man må jo huske på, at det er et ømfindligt og betydningsfuldt emne, som i årevis har været i forgrunden i den offent-

lige debat dernede, og som i virkeligheden er det centrale i nationalitetskampen. Jeg ved godt, at forhandlinger, som er i gang, meget let kan skades ved en for tidlig publikation; men på tysk side har man åbenbart holdt sine folk fyldigere underrettet. Vi, der var indkaldt til orientering, blev bundet til tavshed. Noget mere orientering til specielle kredse kunne måske have været på sin plads, og dermed kunne man måske have undgået visse misforståelser.

Det er jo underinstanserne i forhold til Kiel, d. v. s. myndighederne i de sydslesvigske købstæder og i landdistrikterne, der skal administrere alle dagliglivets forekomster dernede, og her har der jo som regel, i hvert fald ofte, hersket en strid modvind mod alt, hvad dansk er, således at man har haft indtryk af, at det var den tyske administrations og befolknings vilje at undertrykke og udrydde danskheden med alle midler. Det må dog siges, at der er undtagelser, og dem tager vi hatten af for.

Nu ser jeg nok, at den højtærede statsminister i sin fremsættelse henimod slutningen siger, at såvel den danske regering som forbundsregeringen i forståelse med den slesvig-holstenske landsregering udtrykker forventning om,

„at alle i betragtning kommende instanser vil bestræbe sig for at agte og værne mindretalenes rettigheder overensstemmende med ånden i de ovenfor omtalte erklæringer“.

Hvis dette gennemføres, er det det mest betydningsfulde resultat af forhandlingerne, for så har vi fået den mentalitetsændring, som vi har længtes efter, og den demokratisering af tysk tankegang, som har tiltrængtes, og som i virkeligheden er en absolut forudsætning for, at både grænsebefolkningen på begge sider af grænsen og også landene indbyrdes kan leve fredeligt side om side og samarbejde med respekt for hinanden. Men, højtærede statsminister, jeg ville gerne have haft dette tilsagn fra den slesvig-holstenske landsregering med dennes navne under og ikke blot i statsministerens bemærkninger. Der er nemlig sket dette, at vel stod den slesvig-holstenske ministerpræsident von Hassel blandt de agerende ved underskrivelsen i Bonn, men straks efter hjemkomsten lød der toner